Европейски парламент
2024-2029

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

2024/2078(INI)

09.01.2025

ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

Доклад на Комисията относно върховенството на закона за 2024 г.
(2024/2078(INI))

Комисия по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи

Докладчик: Ана Катарина Мендеш

СЪДЪРЖАНИЕ

Страница

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2024 г. (2024/2078(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз (ДЕС), и по-специално член 2, член 3, параграф 1, член 3, параграф 3, втора алинея, член 4, параграф 3 и членове 5, 6, 7, 11, 19 и 49 от него,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), по-специално членовете от него относно зачитането, защитата и насърчаването на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права в Съюза, включително членове 70, 258, 259, 260, 263, 265 и 267,

– като взе предвид Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“),

– като взе предвид съдебната практика на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съда на ЕС“),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 24 юли 2024 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2024 г. – Ситуация в областта на върховенството на закона в Европейския съюз“, (COM(2024)0800),

– като взе предвид Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2020 г. относно общ режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза[1] (Регламента относно обвързаността с условия за спазване на принципите на правовата държава),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика[2] (Регламент за общоприложимите разпоредби),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2021/692 на Европейския парламент и на Съвета от 28 април 2021 г. за създаване на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1381/2013 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕС) № 390/2014 на Съвета[3],

– като взе предвид Всеобщата декларация за правата на човека,

[1] ОВ L 433 I, 22.12.2020 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[2] ОВ L 231, 30.9.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] ОВ L 156, 5.5.2021 г., стр. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

– като взе предвид инструментите на ООН за защита на правата на човека и основните свободи и препоръките и докладите от всеобщия периодичен преглед на ООН, както и съдебната практика на органите по договорите на ООН и специалните процедури на Съвета по правата на човека,

– като взе предвид Европейската конвенция за правата на човека, Европейската социална харта, съдебната практика на Европейския съд по правата на човека и Европейския комитет за социални права и конвенциите, препоръките, резолюциите, становищата и докладите на Парламентарната асамблея, Комитета на министрите, комисаря по правата на човека, Европейската комисия срещу расизма и нетолерантността, Управителния комитет за борба с дискриминацията, за многообразие и за приобщаване, Венецианската комисия и други органи на Съвета на Европа,

– като взе предвид Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие,

– като взе предвид Меморандума за разбирателство между Съвета на Европа и Европейския съюз от 23 май 2007 г. и заключенията на Съвета от 30 януари 2023 г. относно приоритетите на ЕС за сътрудничеството със Съвета на Европа в периода 2023 – 2024 г.,

– като взе предвид мотивираното предложение на Комисията от 20 декември 2017 г. за решение на Съвета относно констатирането на очевиден риск от тежко нарушение на принципите на правовата държава от страна на Република Полша (COM(2017)0835), представено в съответствие с член 7, параграф 1 от ДЕС,

– като взе предвид своята резолюция от 25 октомври 2016 г., съдържаща препоръки към Комисията относно създаването на механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[4],

– като взе предвид своята резолюция от 1 март 2018 г. относно решението на Комисията за прилагане на член 7, параграф 1 от ДЕС във връзка с положението в Полша[5],

– като взе предвид своята резолюция от 19 април 2018 г. относно необходимостта от създаване на Инструмент за европейски ценности за подкрепа на организации на гражданското общество, които насърчават основните ценности в рамките на Европейския съюз на местно и национално равнище[6],

– като взе предвид своята резолюция от 12 септември 2018 г. относно предложение, с което Съветът се призовава да констатира, в съответствие с член 7, параграф 1 от Договора за Европейския съюз, наличието на очевиден риск от тежко нарушение от страна на Унгария на ценностите, на които се основава Съюзът[7],

[4] ОВ C 215, 19.6.2018 г., стр. 162.
[5] ОВ C 129, 5.4.2019 г., стр. 13.
[6] ОВ C 390, 18.11.2019 г., стр. 117.
[7] ОВ C 433, 23.12.2019 г., стр. 66.

– като взе предвид своята резолюция от 13 ноември 2018 г. относно минимални стандарти за малцинствата в ЕС[8],

– като взе предвид своята резолюция от 14 ноември 2018 г. относно необходимостта от всеобхватен механизъм на ЕС за защита на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[9],

– като взе предвид своята резолюция от 7 октомври 2020 г. относно създаването на механизъм на ЕС за демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[10],

– като взе предвид своята резолюция от 13 ноември 2020 г. относно въздействието на мерките във връзка с COVID-19 върху демокрацията, принципите на правовата държава и основните права[11],

– като взе предвид своята резолюция от 17 декември 2020 г. относно европейската гражданска инициатива „Minority SafePack – един милион подписа за многообразието в Европа“[12],

– като взе предвид своята резолюция от 10 юни 2021 г. относно ситуацията в областта на върховенството на закона в Европейския съюз и прилагане на Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2092 относно обвързаността с условия[13],

– като взе предвид своята резолюция от 24 юни 2021 г. относно доклада на Комисията относно върховенството на закона за 2020 г.[14],

– като взе предвид своята резолюция от 8 юли 2021 г. относно създаването на насоки за прилагане на общия режим на обвързаност с условия за защита на бюджета на Съюза[15],

– като взе предвид своята резолюция от 16 септември 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно определянето на основаното на пола насилие като нова област на престъпност по смисъла на член 83, параграф 1 от ДФЕС[16],

– като взе предвид своята резолюция от 11 ноември 2021 г. относно укрепване на демокрацията и на свободата и плурализма на медиите в ЕС: неправомерно използване на действия в рамките на гражданското и наказателното право с цел заглушаване на журналистите, неправителствените организации и гражданското общество[17],

– като взе предвид своята резолюция от 15 декември 2021 г. относно оценката на превантивните мерки за предотвратяване на корупцията, неправомерните разходи

[8] ОВ C 363, 28.10.2020 г, стр. 13.
[9] ОВ C 363, 28.10.2020 г., стр. 45.
[10] ОВ C 395, 29.9.2021 г., стр. 2.
[11] ОВ C 415, 13.10.2021 г., стр. 36.
[12] ОВ C 445, 29.10.2021 г., стр. 70.
[13] ОВ C 67, 8.2.2022 г., стр. 86.
[14] ОВ C 81, 18.2.2022 г., стр. 27.
[15] ОВ C 99, 1.3.2022 г., стр. 146.
[16] ОВ C 117, 11.3.2022 г., стр. 88.
[17] ОВ C 205, 20.5.2022 г., стр. 2.

и злоупотребите със средства на ЕС и с държавни средства в случая на извънредни фондове и области на разходи, свързани с кризи[18],

– като взе предвид своята резолюция от 8 март 2022 г. относно свиващото се пространство на гражданското общество в Европа[19],

– като взе предвид своята резолюция от 10 март 2022 г. относно принципите на правовата държава и последиците от решението на Съда на ЕС[20],

– като взе предвид своята резолюция от 19 май 2022 г. относно доклада на Комисията за върховенството на закона за 2021 г.[21],

– като взе предвид своята резолюция от 9 юни 2022 г. относно принципите на правовата държава и потенциалното одобрение на полския национален план за възстановяване (Механизъм за възстановяване и устойчивост)[22],

– като взе предвид своята резолюция от 15 септември 2022 г. относно положението на основните права в Европейския съюз през 2020 и 2021 г.[23],

– като взе предвид своята резолюция от 20 октомври 2022 г. относно принципите на правовата държава в Малта, пет години след убийството на Дафне Каруана Галиция[24],

– като взе предвид своята резолюция от 20 октомври 2022 г. относно нарастването на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИК+ лицата в Европа в контекста на хомофобското убийство в Словакия[25],

– като взе предвид своята резолюция от 10 ноември 2022 г. относно расовата справедливост, недискриминацията и борбата с расизма в ЕС[26],

– като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2022 г. относно оценката на спазването от страна на Унгария на условията, свързани с принципите на правовата държава в съответствие с Регламента относно обвързаността с условия и актуално състояние на унгарския план за възстановяване и устойчивост[27],

– като взе предвид своята резолюция от 30 март 2023 г. относно доклада относно върховенството на закона за 2022 г. – Положението с върховенството на закона в Европейския съюз[28],

---

[18] ОВ C 251, 30.6.2022 г., стр. 48.
[19] ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 2.
[20] ОВ C 347, 9.9.2022 г., стр. 168.
[21] ОВ C 479, 16.12.2022 г., стр. 18.
[22] ОВ C 493, 27.12.2022 г., стр. 108.
[23] ОВ C 125, 5.4.2023 г., стр. 80.
[24] ОВ C 149, 28.4.2023 г., стр. 15.
[25] ОВ C 149, 28.4.2023 г., стр. 22.
[26] ОВ C 161, 5.5.2023 г., стр. 10.
[27] ОВ C 167, 11.5.2023 г., стр. 74.
[28] ОВ C 341, 27.9.2023 г., стр. 2.

– като взе предвид своята резолюция от 28 февруари 2024 г.: „Доклад относно доклада на Комисията за върховенството на закона за 2023 г.“[29],

– като взе предвид своята резолюция от 1 юни 2023 г. относно нарушенията на принципите на правовата държава и основните права в Унгария и замразените средства на ЕС[30],

– като взе предвид своята препоръка от 15 юни 2023 г. до Съвета и до Комисията вследствие на разследването на предполагаеми нарушения и лошо администриране при прилагането на правото на Съюза във връзка с разследването на използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение[31],

– като взе предвид своята резолюция от 11 юли 2023 г. относно избирателното право, анкетната комисия и принципите на правовата държава в Полша[32],

– като взе предвид своята резолюция от 19 октомври 2023 г. относно принципите на правовата държава в Малта: шест години след убийството на Дафне Каруана Галиция и необходимостта от защита на журналистите[33],

– като взе предвид своята резолюция от 18 януари 2024 г. относно положението с основните права в Европейския съюз – годишен доклад за 2022 г. и 2023 г.[34],

– като взе предвид Резолюция 2262 (2019) от 24 януари 2019 г. на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа относно насърчаване на правата на лицата, принадлежащи към национални малцинства,

– като взе предвид препоръките и докладите на Бюрото за демократични институции и права на човека, на Върховния комисар по националните малцинства, на представителя по въпросите на свободата на медиите и на други органи на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ), сътрудничеството между ЕС и ОССЕ относно демократизацията, изграждането на институции и правата на човека и годишния доклад на ОССЕ относно престъпленията от омраза, в който участващите държави са поели ангажимент за приемане на законодателство, в което се предвиждат санкции, за да се вземе предвид тежестта на престъпленията от омраза, за предприемане на действия за справяне с недостатъчното подаване на сигнали и за въвеждане или доразвиване на дейностите за изграждане на капацитет за правоприлагащите органи, прокурорите и съдебните служители с цел предотвратяване, разследване и наказателно преследване на престъпленията от омраза,

– като взе предвид доклада на анкетната комисия PEGA и своята препоръка от 15 юни 2023 г. до Съвета и до Комисията вследствие на разследването на предполагаеми нарушения и лошо администриране при прилагането на правото

[29] ОВ C, C/2024/6743, 26.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[30] ОВ C, C/2023/1223, 21.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
[31] ОВ C, C/2024/494, 23.1.2024 г., ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/494/oj?locale=bg#.
[32] ОВ C, C/2024/3995, 17.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[33] ОВ C, C/2024/2656, 29.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
[34] ОВ C, C/2024/5739, 17.10.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.

на Съюза във връзка с разследването на използването на Pegasus и еквивалентен шпионски софтуер за наблюдение[35],

– като взе предвид докладите за обратна информация, докладите от командировки, въпросите с искане за писмен отговор и отговорите на своята Група за наблюдение на демокрацията, принципите на правовата държава и основните права (DRFMG)[36],

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по правни въпроси,

– като взе предвид доклада на комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (A10-0000/2025),

A. като има предвид, че Съюзът се основава на установените в член 2 от ДЕС общи ценности на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава и правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства – ценности, които са общи за държавите – членки на ЕС;

Правосъдие и корупция

1. подчертава, че справедливото и достъпно правосъдие е основен принцип на правовата държава, който изисква независима съдебна система; отново заявява, че достъпът до правосъдие е от съществено значение, за да могат гражданите да упражняват правата си, да се борят срещу дискриминацията и да търсят отговорност от лицата, вземащи решения;

2. отбелязва, че Комисията е установила структурни предизвикателства във връзка с подобряването на ефективността на съдебната система на някои държави членки[37]; подчертава необходимостта от прозрачни и основани на заслуги назначения на висши съдебни длъжности, без политическа намеса;

3. призовава държавите членки своевременно да изпълнят висящите съдебни решения и настоятелно призовава Комисията да направи оценка на последиците за спазването на правото на ЕС и да започне производства за установяване на неизпълнение на задължения, когато е необходимо;

4. приветства преразглеждането на Директивата за правата на жертвите[38], за да се преодолеят правните пропуски, като се гарантира, че жертвите могат да получат достъп до правосъдие и подкрепа;

---

[35] ОВ C, C/2024/494, 23.1.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[36] За всички дейности по мониторинг на групата DRFMG вж. https://www.europarl.europa.eu/committees/bg/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662
[37] Съобщение на Комисията от 24 юли 2024 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2024 г.“ (COM(2024)0800), приложение с препоръки, стр. 1, 9, 11, 19 и 24.
[38] Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета (ОВ L 315, 14.11.2012 г., стр. 57), ELI: https://eur-

5. отново призовава Комисията бързо да приключи преговорите относно членството на ЕС в Групата държави срещу корупцията (GRECO) на Съвета на Европа и изисква годишният доклад за върховенството на закона да обхване институциите на ЕС;

6. отбелязва тенденцията някои държави членки да забавят или да не изпълняват решенията на Съда на ЕС и призовава да се даде приоритет на изпълнението на тези решения;

7. призовава държавите членки да повишат прозрачността и отчетността в публичните институции чрез укрепване на рамките за борба с корупцията, гарантиране на създаването на независими надзорни органи, насърчаване на защитата на лицата, подаващи сигнали за нередности, подобряване на рамките за почтеност и лобиране за законодателство; изразява съжаление относно липсата на съответен напредък в борбата с корупцията по високите етажи на властта в някои държави членки;

Медиен плурализъм и свобода на медиите

8. Приветства инициативи като Европейския акт за свободата на медиите (EACM)[39] и призовава за своевременното му прилагане; призовава държавите членки да подобрят прозрачността при разпределянето на средствата за държавна реклама; призовава Комисията да предостави на държавите членки необходимата помощ за транспонирането на EACM;

9. Призовава държавите членки да прилагат изцяло Директивата за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността,[40] и Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията от 27 април 2022 г. относно защитата на журналистите и защитниците на правата на човека, които се ангажират с участието на обществеността, от стратегически съдебни производства („стратегически съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността“)[41], както и да приемат всеобхватни национални мерки за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, за да защитят журналистите и да предоставят подкрепа на лицата, изправени пред рискове;

10. настоятелно призовава държавите членки да защитават свободата и плурализма на медиите, да предотвратяват концентрацията на собственост върху медиите и да се борят с дезинформацията, по-специално чрез стабилни закони и независими регулатори; подчертава демократичното значение на независимото и стабилно

---

lex.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

[39] Регламент (ЕС) 2024/1083 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. за създаване на обща рамка за медийните услуги на вътрешния пазар и за изменение на Директива 2010/13/ЕС (Европейски акт за свободата на медиите) (ОВ L, 2024/1083, 17.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

[40] Директива (ЕС) 2024/1069 на Европейския парламент и на Съвета от 11 април 2024 г. относно защитата на лицата, ангажирани в публично участие, срещу явно неоснователни искове или съдебни производства, с които се злоупотребява („стратегически съдебни производства, насочени срещу публично участие“) (ОВ L, 2024/1069, 16.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

[41] ОВ L 138, 17.5.2022 г., стр. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

публично радиоразпръскване и необходимостта да се гарантира финансирането на обществените медии;

11. решително осъжда държавния контрол и политическата намеса в медийните операции и призовава за по-големи усилия за гарантиране на безопасността и защитата на журналистите;

Организации на гражданското общество

12. изразява съгласие с оценката на Комисията, че организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека са от съществено значение за баланса на силите;

13. изразява загриженост във връзка с нарастващата тенденция организациите на гражданското общество и защитниците на правата на човека да са заплашени от допълнителни правни ограничения, липса на финансиране и нападения; призовава за благоприятна и подкрепяща рамка за гражданското общество и отново подчертава значението на приемането на Директивата за борба със стратегическите съдебни производства, насочени срещу участието на обществеността, и Препоръка (ЕС) 2022/758 на Комисията за защита на организациите на гражданското общество; счита, че Комисията и държавите членки следва да увеличат финансирането за организациите на гражданското общество;

Равенство и недискриминация пред закона

14. припомня, че правните уредби на държавите членки трябва да утвърждават равното правно третиране и да насърчават равенството и правото на лицата да не бъдат дискриминирани в съдебни производства; призовава Комисията да предприеме действия в случаи на неспазване на тези принципи; признава, че свободното движение на хора в рамките на ЕС не следва да бъде възпрепятствано от дискриминационни практики;

15. призовава Комисията и държавите членки да разширят правното основание на ЕС в тази област и да представят предложение относно престъпленията от омраза и речта на омразата; призовава Съвета да приеме Директива 2008/140[42];

16. призовава за правна защита на жените, за добавяне на насилието, основано на пола, като престъпление съгласно правото на ЕС, за включване в Хартата на предложение на ЕС относно основаните на съгласие закони за изнасилванията и за осигуряване на достъп до безопасен и законен аборт;

17. подчертава, че всички граждани, независимо от тяхната националност, място на раждане или редовност на пристигане в държавите членки, трябва да бъдат равни пред закона, и насърчава Комисията и държавите членки да продължат да се борят с дискриминацията, основана на националността; призовава Комисията да

[42] Предложение за директива на Съвета за прилагане на принципа на равно третиране на лицата без оглед на религиозна принадлежност или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация (COM(2008)0426).

гарантира, че при прилагането на Пакта за миграцията и убежището държавите членки спазват принципите на правовата държава в своите национални планове;

18. призовава за продължаване на действията срещу дискриминацията и престъпленията, насочени към малцинствени групи и национални, етнически, езикови и религиозни малцинства; настоятелно призовава Комисията да добави към годишния доклад за върховенството на закона стълб, съсредоточен върху засилването на борбата срещу всички форми на дискриминация;

Единният пазар и принципите на правовата държава

19. подчертава значението на принципите на правовата държава за гарантиране на функционирането на единния пазар и отново потвърждава, че съдебните системи, ефективните рамки за борба с корупцията и защитата на свободата на медиите са от решаващо значение за лоялната конкуренция, правната сигурност и доверието между икономическите оператори[43];

Инструменти в областта на върховенството на закона и икономическо измерение

20. призовава Комисията да доразвие пряка връзка между превантивните и реактивните инструменти и да започне производства за установяване на неизпълнение на задължения чрез прилагането на член 7 от ДЕС, общия механизъм за обвързване с условия и хоризонталните отключващи условия в Хартата;

21. подчертава необходимостта от всеобхватен механизъм за обвързване с условия, който да гарантира спазването на принципите на правовата държава в цялото право на ЕС отвъд тяхното бюджетно измерение; настоятелно призовава Комисията да представи предложение за разширяване на обхвата на този механизъм;

22. призовава за въвеждане на интелигентни условия, които биха позволили средствата на ЕС да заобикалят националните правителства, подкопаващи принципите на правовата държава, и да се разпределят пряко между общините, неправителствените организации и други участници, които отстояват ценностите на ЕС;

Взаимен контрол и уравновесяване на правомощията

23. призовава държавите членки да се въздържат от прекомерно използване на ускорени процедури, тъй като те оказват отрицателно въздействие върху качеството на законотворчеството и демокрацията; призовава държавите членки да създадат прозрачни законодателни процеси след систематични консултации с различните заинтересовани страни;

24. призовава държавите членки да засилят независимостта на националните надзорни органи, за да се осигурят ресурси и свобода от политическа намеса;

[43] Съобщение на Комисията от 24 юли 2024 г., озаглавено „Доклад относно върховенството на закона за 2024 г.“ (COM(2024)0800), стр. 5.

подчертава значението на гражданското общество и на защитниците на правата на човека за насърчаването на отчетността и за защитата на основните права; изразява съжаление относно ограниченията, наложени върху дейността на гражданското общество;

25. изразява загриженост относно външната намеса в държавите членки, включително манипулирането на социалните медии и дезинформацията; отбелязва неприемливите инициативи на Илон Мъск за използване на платформите на социалните медии за манипулиране на общественото мнение в различни държави членки; призовава Комисията и държавите членки да наблюдават този въпрос и да прилагат Акта за цифровите услуги[44] и Акта за цифровите пазари[45], включително в отговор на неотдавнашното решение на Meta относно механизмите за проверка на фактите;

Препоръки

26. насърчава Комисията да използва по-ясен език, за да се оцени спазването на ценностите, посочени в член 2 от ДЕС; призовава за по-силен акцент върху изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки, наред с механизми за последващи действия и измерими референтни показатели; предлага всеобхватен механизъм за наблюдение на принципите на правовата държава, който да включва всички институции на ЕС, държавите членки и страните кандидатки, за да се насърчи еднаквото прилагане; предлага да се създаде постоянна група за наблюдение на нарушенията на принципите на правовата държава от страна на държавите членки;

27. подчертава значението на независимите съдебни системи и достъпа до безплатна правна помощ за гарантиране на равен достъп до правосъдие; отново заявява, че наличието на подходящи ресурси, включително инфраструктура и персонал, е от решаващо значение за подобряването на правосъдните системи;

28. призовава Комисията да приключи преговорите относно членството на ЕС в GRECO като крайъгълен камък в борбата с корупцията;

29. призовава държавите членки да гарантират свободата, независимостта и плурализма на медиите и да се борят с дезинформацията; настоятелно призовава за бързо прилагане на ЕАСМ;

30. подчертава ролята на гражданското общество и независимите надзорни органи за наблюдението и подкрепата на изпълнението на препоръките от доклада относно върховенството на закона;призовава за структурирана рамка за граждански диалог за интегриране на приноса на гражданското общество към годишния доклад относно върховенството на закона съгласно препоръките на Европейския

[44] Регламент (ЕС) 2022/2065 на Европейския парламент и на Съвета от 19 октомври 2022 г. относно единния пазар на цифрови услуги и за изменение на Директива 2000/31/ЕО (Акт за цифровите услуги) (ОВ L 277, 27.10.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).
[45] Регламент (ЕС) 2022/1925 на Европейския парламент и на Съвета от 14 септември 2022 г. за достъпни и справедливи пазари в цифровия сектор и за изменение на директиви (ЕС) 2019/1937 и (ЕС) 2020/1828 (Акт за цифровите пазари) (ОВ L 265, 12.10.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

икономически и социален комитет (ЕИСК)[46] и на мрежите на гражданското общество[47]; отново подчертава значението на провеждането на широки консултации при изготвянето на доклада;

31. подчертава, че мирните събрания и свободата на сдружаване и изразяване са основни права, защитени от международното право, и са от съществено значение за демокрацията и отчетността на правителството; осъжда засиления натиск върху тези права и отбелязва тенденцията за тяхното ограничаване; призовава държавите членки да разследват задълбочено прекомерната употреба на сила и дискриминационното третиране от страна на правоприлагащите органи;

32. счита, че Комисията и държавите членки следва да подобрят механизмите за финансиране на организациите на гражданското общество и инициативите, които укрепват съдебната система и поддържат независимостта на съдилищата; препоръчва на Комисията да изготви стратегия за защита на гражданското общество и на защитниците на правата на човека;

33. настоятелно призовава Комисията да добави към годишния доклад относно върховенството на закона нов стълб, съсредоточен върху засилването на борбата срещу всички форми на дискриминация;

34. отново призовава Комисията да продължи да интегрира реактивни инструменти в доклада относно върховенството на закона, например процедурите по член 7 от ДЕС, общия механизъм за обвързване с условия и производствата за установяване на неизпълнение на задължения[48];

35. подчертава, че е важно ключовите етапи във връзка с принципите на правовата държава да бъдат включени в инструменти за финансиране като Механизма за възстановяване и устойчивост; изразява съжаление във връзка с отпускането на средства от ЕС на Унгария въпреки недостатъците в рамките на независимостта на съдебната власт и борбата с корупцията в тази държава; препоръчва да се спрат плащанията, докато не бъдат изпълнени всички критерии във връзка с принципите на правовата държава;

36. счита, че междуинституционалният диалог и сътрудничеството на равнище ЕС по отношение на принципите на правовата държава следва да бъдат засилени; призовава за установяване на постоянен междуинституционален диалог относно принципите на правовата държава, включващ, наред с другото, Парламента, Съвета и Комисията; призовава Съвета да направи диалога си относно принципите на правовата държава по-приобщаващ, като покани на заседанията си други институции, като Венецианската комисия, комисаря по правата на човека и представители на Парламента;

---

[46] Становище на ЕИСК от 14 февруари 2024 г., озаглавено „Укрепване на гражданския диалог и демокрацията на участието в ЕС: пътят напред“.

[47] Civil Society Europe, „Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the Annual Rule of Law Report 2024“ (Съвместен принос на гражданското общество за гражданското пространство към годишния доклад относно върховенството на закона за 2024 г.), юни 2024 г.

[48] Унгарски хелзинкски комитет, Disregard for EU values: a snapshot of RoL issues in Hungary in light of the Article 7 procedure (Незачитане на ценностите на ЕС: моментна снимка на проблемите, свързани с принципите на правовата държава в Унгария с оглед на процедурата по член 7), 12 ноември 2024 г.

37. препоръчва Комисията и държавите членки да наблюдават външната намеса, по-специално използването на социалните мрежи за манипулации и злонамерени цели, включително използването ѝ от лица като Илон Мъск за оказване на влияние върху общественото мнение и разпространение на дезинформация в Европа; подчертава, че Комисията трябва да гарантира, че принципите на правовата държава се прилагат правилно в рамките на институциите на ЕС, и призовава за включването на институциите на ЕС в нейната годишна оценка на доклада относно върховенството на закона;

38. приветства инициативата на Комисията за включване на Албания, Черна гора, Северна Македония и Сърбия в годишния ѝ доклад относно върховенството на закона и насърчава внимателната оценка на принципите на правовата държава в тези присъединяващи се държави;

°

° °

39. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.